

(א) עיני בני מ"ח שנים
חיבין, (ב) לקמן פ: סג: שנת
כא; (ג) [שנת כא:];
(ד) [שיל"ג, ט] ונשל"ג, כ;
(ה) [לקמן סג:]; (ו) רש"י,

הגהות הגר"א

[א] גמ' בין מלמטה
למעלה פטורין, י"ג גימטא
הר"ף והרמב"ם חיבין
ומפרישם מרגמא ריפ
לקמיתא ס', (ועשהגרי"א
ס"ס ע"ף); [ב] תוב ד"ה
ורבי יוחנן כו דלי כח כמו
כו, י"ג ויפ' הנבד"ס.
ורא"ש בפרקין ב' חולק
(ועשהגרי"א סמוע ע"ן ס"ק
יג ובסי' ע"ג ס"ק ב'):

מוסף רש"י

והדליק את הבירה בעל
גמל חיבין. שלא היה לו
להגדיל בחילתו שפסקם
למנוח (שבב כ"ג). מנח,
הנוכה פטור. מנח,
שנרשע פקוס מנח
היתעו עס (טו).

רבינו חננאל

ואקשי' והתניא הכלב
הגדיר שדילגו בין כך
ובין כך חיבין, והרמב"ם
דאפי' מפי' כלבא
בסיקרא וגדי' בסיקרא
פי' דרך הגדי בסיקרא
כדאמרין כו' שדילגו
הגדי בבית ראש, והכלב
בסיקרא כדאמרין דלמ'
אתי למיסקין, ויכין
שדילגו בשניו דלאו
כי אורחיהו, היה ליה
משונה, וקימ' לן משונה
בחז' הניק פטורא מנוק
שלם והיבין חצי נוק
כרבנן. איתמ' ר' יוחנן אמי
איש משום חצי, כאילו
בריו מכה והוא הניק
בעצמו דתי כרין שורו
המוק בעצמו. ריש לקיש
אמי משום ממונו, כלומ'
כמו שמתחייב במוק שורו
וכיוצא בו שחיב בחזקו,
כך באשו דהא אינו הניק
מכתו ומוק אלא מכת
הרוח, וכל מה שחיב
בנוקי ממונו חיב באשו.
ור' יוחנן אמי אינו ממונו,
דהא השלחת המוקת אין
בה ממש להשמר כמו
השור וכיוצא בו. ואקשי'
על ריש לקיש ממונו'
הכלב שנטל את החורה
החל לגדיש כו'. בשלמי
ר' יוחנן (כו) דאמר אשו
משום חצי, חצי דכלב
הן, לפיכך חיב בעל
הכלב. אלא לריש לקיש
דאמי משום ממונו האי
אש לאו דבעל הכלב
הוא, לבעל החורה הוא.
ואינו לרבותינו הגאונים
שמועיהו פ' זו, ונראה
לנו בו פיראש בעיקר הדיו,
ולפיכך נמנעו מלדבר,
אלא בענין הפירוש ולא
בפיראש. ופרקי' ויש לקיש
בגון דאדייה אדריי, כלומ'

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

בוקריא. קפילה: סריגא. שנוען פטרנו כמות שאין לרבו נק
ומשוניס הן: אשו. השולח את הצערה: משום חליו. חייבו הכמוס
לדחיו קעביד דהוי חורק חן: משום ממונו. כשורו וזורו שהזיקו.
וקס"ד דליכא צניייהו כגון שהדליק בגחלת שאינו שלו לרבי יוחנן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והתניא הכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה
למטה בין מלמטה למעלה [א] פטורין
הרגמא רב פפא דאפי' מפי' כלבא בוקריא
וגדיא בסריקא אי הכי אמאי פטורים יפטור
מנוק שלם וחייבין בחצי נוק: הכלב שנמל':
אתמר ר' יוחנן אמר: אשו משום חצי וריש
לקיש אמר: אשו משום ממונו וריש לקיש
מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חצי
מכחו קאזלי האי לא מכחו קאזיל ורבי יוחנן
מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך
ממונא אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא
תנן הכלב שנמל חררה כו' בשלמא למ"ד
אשו משום חצי חצי הכלב הוא אלא למ"ד
אשו משום ממונו האי אש לאו ממונו דבעל
כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי
עסקינן דאדייה אדויי דעל חררה משלם נוק
שלם ועל מוקס גחלת משלם חצי נוק ועל
גדיש כולה פטור ורבי יוחנן דאנחה אנוחי
על חררה ועל מוקס גחלת משלם ג"ש ועל
הגדיש משלם חצי נוק תא שמע (ה) גמל
טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה
פשתנו לתוך הבירה ודלקו בנרו של חנוני
והדליק את הבירה בעל גמל חיב הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חיב רבי יהודה אומר בנר
הנוכה פטור בשלמא למ"ד אשו משום חצי
חצי דגמל הוא אלא למ"ד משום ממונו האי
אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש
לקיש הכא במאי עסקינן ובמסכת כל
הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם
הניח חנוני נרו מבחוץ חנוני חיב ואי
במסכת אמאי חיב בעומדה עמדה
וסכסכה כ"ש דחנוני פטור ובעל גמל חיב
אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב איקא
הכא במאי עסקינן בגון שעמדה להטיל מימיה
רישא

בב

והתניא הכלב. אמתניתין הו"מ למפרך אלא נטר עד דמית
צרימא ופריך אתרוייהו: דאפי' מיפך. וא"ת
למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס (ו) [חיבין] לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לאורחיה וסופו באונס דלאו אורחיה ו"ל דלא אמר משום
תחילתו בפשיעה לגבי רגל לחייב ג"ש
לגבי קרן דאפילו פושע גמור לענין
קרן לא חייבתו תורה אלא חזי נוק
דאי לאו הכי ארי שנגנב לחצר
הניזק וטרף ואלל לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לענין דריסה וכן כל קרן
בחצר הניזק תחילתו בפשיעה לענין
שן ורגל: גרי"א בסריקא. שנוען
פטרנו בדרך וקופץ כמו הכלב ולא
דמי לטרודי וסליק (ו) שנסך צחצח
עד שמייע ללפת: וע"ה הגדיש
ח"ג. ואע"ג דלגבי שולח צעירה לא
מחייב עד דמסר לו שלהבת לר"ל
ולר' יוחנן עד דמסר לו גווח פעמים
שיש גחלת הרבה צמחה דהויא כמו
מסר לו גווח לר"י ושלחבת לר"ל:
אישו משום חצי. לא שיעביד
צעמנו האש אלא כל מוקס
שפשע ולא שמר גחלתו חזי וניחו:
אישו משום ממונו. כלומר חיוב
ממונו יש בו ולא שיהא האש
שלו דאפילו הדליק צאש של אחר
חייב כדאשכחן צפ' הכונס (לקמן
דף טו). כדכופף קממו של חצירו צפני
הדליקה ומטיא צרות מנייה וגבי גך
שי"א ממחא הפטיס (א) ע"ג. דמסכתא
מפקירי ליה ועוד דלין לך קסתא
שימחייב צדליק שיקרי הגחלים
ידליק גדיש של חצירו ולא כפ"ה
דפי' דליכא צניייהו דלדליק בגחלת
שאיין שלו: רבי יוחנן מ"ג א
אמר בר"ש. אע"ג דרריש טעמא דר'
יוחנן מנראי הוה ליה לאוקמי קרא
לדרשא אחרייה דסברא כריש לקיש
א"ג קס"ד שמשא דמלאן כריש לקיש
משום חזיו לית ליה משום ממונו
וקצעי היכא דכלו לו חזיו אמאי לא
מחייב משום ממונו:

בב

ממונו הוא: האי לאו מנחו. דאש
מחליה הולכת ודולקת למרחוק: הא
לית ציה ממשא. דשלהבת היא
המוקת דלין לה ממש הלך כי
חייביה רחמנא משום חזיו הוא
דחייביה: חזיו דכלב סן. דהוה ליה
לרורות הלך משלם ח"ג ואדם
המדליק מש"ה חייב ג"ש שאין דין
לרורות באדם: לאו ממונו דבעל כלב
הוא. אלא דבעל חררה: דאדייה אדויי.
שורקו: ועל מוקס גחלת. מוקס
שנפלה גחלת שס: משלם חזיו נוק.
לרורות הן והכלב עשאן. לישינא
לחרינא דמשונה הוא: ועל גדיש
כוליה פטור. דאשו משום ממונו
והאי לאו ממונו הוא ולרורות ליכא
למימר דהא ממונו גחלת ואילך
דלקה אש מחליו. ומשום הני אוקמה
דאדייה אדויי דאי אנחה עס החררה
כי אורחיה לא מני למיתני ח"ג
אמידי דאמקוס גחלת חייב נוק שלם
לאורחיה הוא ליעול חררה עס
גחלת: ור' יוחנן. דאמר אשו משום
חזיו מוקס יש דלאנחה כי אורחיה
דעל חררה ג"ש דשן היא ולאמקוס
גחלת ג"ש דאורחיה הוא וצדיס
עבד: ואגדיש כוליה ח"ג דחזיו
דכלב הוא והיינו לרורות: ציה.
צית גדול: צנר חנוכה פטור. שמונה
להיטה צרה"ה לפרסומי ניקאט: לאו
ממונו דבעל גמל הוא. אלא דחנוני:
במסכתא אש כל הצירה. שהגמל
עובר צפני לו הצירה ומסכסכו דאש
ודאי הו כולו כמקוס גחלת אלא
דבעמלא שהאש הולכת מחליה לאו חזיו
הן: מסכסכת. מדלקת: צעמדה.
עמד הגמל צמקומו וסכסך את כל
הצירה שהיטה חזילתו גדולה כנגד כל
הצירה. והגמלא לא שנק לאסוקי
למילתיה ופרכיה: כל שכן. שהיה לו
למחר ולנהגה שלא סכסך: צעמדה להטיל מימיה. דאונס הוא וסכסכה:
לאפוש

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך)
לא גביה את החררה
אלא בדרך דידו הביאה
אל הגדיש, ולא יצתה
גחלת מחוקת בעליה.
ועל החורה משלם נוק
שמו, שזה דרכו לחטוף
ולוכל, ועל מוקס גחלת
משלם חצי נוק שמועשה
עשה בריס אבל משונה
היא, ומשונה בחצר הניזק
חצי נוק כרבנן. ועל
שאר הגדיש פטור, שאינו
מזון בעל הכלב שהרי
לא עקר והניח ובעל
גחלת נמי לא מחייב
דהא אוקמינן לקמן
בששומר גחלתו והכלב
חתר והוציאה. ור' יוחנן
אמי אפי' אנחה אנוחי,
בגון שעקר והניח, על
החררה ועל מוקס גחלת
נוק שלם, שדלדל הכלב
לחטוף חררה בגחלת
דבוקה ויכל, ועל שאר
הגדיש חצי נוק דמשונה
היא. ח"ש גמל טעון
פשתן נטר ברשות הרבים
וכו'. בשלמי לר' יוחנן
חייבו שלגמל הן, אלא
לריש לקיש לאו ממונו
ועל גמל הוא. ופרקי'
ריש לקיש במסכתא כל
הבירה. פי'ו מסכסכת
בגון ליחכה נירו וסכסכה
הגמל שעמד חנוני
והדליק כל הבירה
בסיכסוך כעין חיזוק
שמצנצת הדלקת כל
הבירה כגון מוקס גחלת
בגדיש (דלרי) [ולדברין]
הכל נוק שלם. ואקשי'
האדין פיורק, סיפא
דקתי ואם הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חיב,
ואי במסכתא אמאי חנוני
חיב, הגמל הניק בריס.
ופריק' בשעמדה. ואקשי'
עמדה
ומסכסכת דאי היא הויקא
בריס, חנוני אמאי חיב.
להטיל מים ולא סכסכה.

רישא

עין משפט
נר מצוה

גב א ב מיי פ"ב מהל'
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' טז ספי' ב':
גד א ב מיי פי"ד מהלכות
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' טז ספי' א':
גה ד מיי' עס פ"ב הלכה
ז סמו עס טו"ע
ח"מ פי' טז:
גו ה ז מיי' עס פי"ד
הלכה יג סמו עס
טו"ע ח"מ פי' טז ספי'
יב ובהג"ה ופי' טז סמו: